

9. Mironenko, I.V. (2012), "Table of contents and value of public servitudes for the legal regulation of land relations", *Derzhava i pravo*, no. 60, pp. 342-349.
10. "Land code of Ukraine": Project of Law of Ukraine on 24.05.2000, available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?skl=4&pf3516=5285 (April, 2015)
11. "On the practice of courts of the land law in civil cases": Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine № 7 on 16.04.2004, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04> (April, 2015)
12. "Civil code of Ukraine": Project of Law of Ukraine on 25.08.1996, available at: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=1958&pf35401=9478> (April, 2015)
13. Rozgon, O.V. (2013), "An actual issues of establishing servitude in testament", *Visnyk Charkivskogo nacionalnogo universytetu im. Karasina*, no. 14, pp. 110-113.

УДК 347.13: 347.963

ПРОКУРОР ЯК СУБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Бутенко І.О., аспірант

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна
ria.butenko@gmail.com*

Стаття присвячена актуальним питанням реформування органів прокуратури, зміни спрямованості вектора її діяльності з площини загального нагляду, забезпечення захисту прав та інтересів осіб у площину кримінальної юстиції, що вимагається відповідно до «нібито європейських стандартів» і визначення ролі прокуратури в механізмі захисту прав людини, в тому числі в порядку цивільного судочинства.

Автор констатує недоліки та суперечності законодавства в досліджуваній сфері, серед них неузгодженості й суперечності Конституції України [2], Цивільного процесуального кодексу України [4] та Закону України «Про прокуратуру» [2], які визначають повноваження органів прокуратури, в тому числі у сфері забезпечення охорони й захисту прав людини, серед них стосовно процесуального представництва органів прокуратури.

Автор робить висновок про передчасність і невиваженість рішення щодо зняття повноважень з органів прокуратури стосовно загального нагляду за дотриманням законодавства та невинуватності обмеження шляхом регламентації необхідності доведення прокурором підстав для участі в цивільній справі; обмеження цивільного процесуального представництва, яке закріплено в положеннях ст. 45 Цивільного процесуального кодексу України [4].

Ключові слова: прокурор, цивільне представництво, захист, цивільна справа, загальний нагляд, верховенство права, право, державні інтереси, інтереси, законні права особи.

ПРОКУРОР КАК СУБЪЕКТ ГРАЖДАНСКО-ПРОЦЕССУАЛЬНЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

Бутенко И.А.

Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, Запорожье, Украина

ria.butenko@gmail.com

Статья посвящена актуальным вопросам реформирования органов прокуратуры, изменения направленности вектора ее деятельности из плоскости общего надзора, обеспечения защиты прав и интересов лиц в плоскость уголовной юстиции, что требуется в соответствии с европейскими стандартами и определением роли прокуратуры в механизме защиты прав человека, в том числе в порядке гражданского судопроизводства.

Автор констатує недоліки і супереччя законодавства в досліджуваній сфері, в тому числі несогласованности і супереччя Конституції України [3], Гражданського процесуального кодекса України [5] і Закону України «О прокуратуре» [2], які визначають повноваження органів прокуратури в сфері забезпечення охорони і захисту прав людини, в тому числі касательно процесуального представництва органів прокуратури.

Автор робить висновок про переважність і важливості рішення про скасування повноважень органів прокуратури по загальному нагляду за дотриманням законодавства і неоправданості обмеження шляхом регламентації необхідності доказування прокурором підстав для участі в цивільному справі; обмеження цивільного процесуального представництва, яке закріплено в положеннях ст. 45 Гражданського процесуального кодекса України [5].

Ключевые слова: прокурор, гражданское представительство, защита, гражданское дело, общий надзор, верховенство права, право, государственные интересы, интересы, законные права человека.

PROSECUTOR AS SUBJECT OF THE CIVIL PROCEDURE LEGAL

Butenko I.A.

*Zaporizhzhya national university, str. Zhukovsky, 66, Zaporozhye, Ukraine
ria.butenko@gmail.com*

The article is devoted to topical issues of the reform of the prosecutor's office, changing the direction of the vector of its activity to the general supervision of the plane to protect the rights and interests of persons in the plane of criminal justice that is required in accordance with European standards, and defining the role of the prosecutor's office in the mechanism of protection of human rights, including in civil proceedings.

The author notes the shortcomings and contradictions of the legislation in the test field, including the inconsistencies and contradictions of the Constitution of Ukraine, the Civil Procedural Code of Ukraine and the Ukrainian Law "On Prosecution", which define the powers of prosecutors in the field of safety and protection of human rights, including with regard to Procedure representation of the prosecution.

Art. 121 of the Constitution of Ukraine (which is directly applicable, in accordance with Art. 8 of the Constitution) stipulates that Office of Ukraine constitutes a unified system that among other things, rely supervise the observance of human rights and civil rights, observance of laws on these issues by executive and local governments, their officials and officers. At the same time, this point in the article. 2 (function of prosecution) of Ukraine "On Prosecution" is missing.

While in the state systematically carried out the policy of "emasculatation" of the Law of Ukraine "On Prosecution" general supervision.

The legislator, guided p.195 Opinion CDL-AD (2013) 025) the recommendations of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law, despite the existing provisions of the Constitution, guided by political necessity and the need for harmonization of national legislation in line with European standards, reduces the grounds Attorney representation of interests of citizens in court.

Today we talk about the established European standards in this sphere can not be due to their absence. Each EU member state on its own vision system Prosecutor.

Objects to the provisions of Part 4 of Art. 23 of the Law of Ukraine "On Prosecution", according to which the grounds for the prosecutor offices must be proved by him in court, and under ch. 3. 23 of the same law - must be consent of the legal representative of the person in whose interests is going to go to court prosecutor.

It is our deep conviction that these findings do not correspond to the very essence of the prosecutor for the protection of individual rights, which alone can not implement such protection.

The author supports the position that the prosecutor of interests of citizens or the state in court is a special type of representation, which has a number of specific features, thus significantly differs from contractual or legal. Thus, of the prosecutor in civil process should be an independent institution of civil procedure law, independent of the constraints of a procedural nature (the proof of grounds for the possibility of such representations) consent or legal person to protect the rights of which commits procedural representation prosecutor.

Key words: prosecutor, civil representation, defense, civil, general oversight, rule of law, law, public interest, the interests, the legitimate rights of the individual.

Новий Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014 вніс зміни в організацію діяльності органів прокуратури. У зв'язку з його прийняттям було внесено зміни та доповнення до

Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК) України, що позначилося на механізмі охорони й захисту прав людини та громадянина.

Як саме позначилися ці зміни на забезпеченні охорони й захисту прав людини та громадянина? Який цивільно-процесуальний статус має прокурор як орган, уповноважений на захист прав людини? Як змінився процесуальний статус прокурора в цивільному процесі?

Ці та інші питання є продовженням глобальної теми реформування органів прокуратури в Україні. У контексті цієї теми в статті ми аналізуємо сучасний стан і досліджуємо питання врегульованості правовідносин у сфері процесуального представництва прокурора.

Дослідженню теми цивільного процесуального статусу прокурора і представництва прокурором інтересів громадянина або держави в судах різних реалізацій присвячені праці таких видатних науковців: С. Фурси, С. Чванкіна, О. Агеєва, М. Стефанчук, С. Бичкової, М. Говорухи, М. Руденко, В. Кройтора та ін.

Формулювання цілей. Нами проведено аналіз наукових статей, норм позитивного права, позицій науковців і працівників органів прокуратури у сфері забезпечення охорони й захисту прав людини в діяльності органів прокуратури, що стосується питань цивільного процесуального представництва інтересів особи. Автор мав на меті критично оцінити рівень правової регламентації чинного механізму захисту прав людини шляхом процесуального представництва, в якому чільне місце посідає цивільний процесуальний статус прокурора, визначений через повноваження органів прокуратури та завдання прокуратури, які закріплені в Законі України «Про прокуратуру» і спеціальному процесуальному статусі, закріпленому в загальних положеннях цивільного судочинства (ЦПК України); надати рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення досліджуваного механізму правового захисту прав людини і громадянина.

Роль і значення органів прокуратури в сучасних реаліях змінюються. Уносяться зміни й доповнення до базового Закону України «Про прокуратуру», до ЦПК України, інших актів національного законодавства. У цьому вирі змін виникає потреба чіткого розуміння ролі органів прокуратури у сфері забезпечення охорони й захисту прав людини, оскільки саме людина стала центральним суб'єктом, якому, відповідно до Конституції України, надано права, для реалізації яких і існує наша держава.

Відбулися концептуальні зміни в ідеології: наразі позиціонується теза, що не людина існує для держави, а держава для людини. Саме держава, механізм її державних органів має ті важелі, що здатні забезпечити охорону й захист прав людини.

Не винятком є й діяльність судової системи та органів прокуратури. Саме цивільний процес є, так би мовити, тим полігоном, де має забезпечуватися через діяльність зазначених органів реалізація права людини на судовий захист. Органи прокуратури при тому мають сприяти цьому процесові.

Як зазначили Л. Нецька та І. Пилипенко, нове цивільне процесуальне законодавство України змінило механізм правового регулювання участі прокурора в цивільному процесі, що визначався ст.13 ЦПК Української РСР 1963 р. (ЦПК УРСР 1963 р.) [8, с. 74].

Ознайомившись укотре з нормами Конституції, чинного й того, що втратив чинність, Закону України «Про прокуратуру» та ЦПК України 1963 і 2004 рр., ми виявили низку недоліків, прогалин і суперечностей чинного законодавства; поспішних і упереджених, почасти необґрунтованих змін до законодавства України в частині забезпечення охорони й захисту прав людини в діяльності органів прокуратури, в тому числі того, що стосується обмеження цивільно-процесуального правового статусу прокурора в цивільному процесі.

Проаналізувавши актуальні дослідження та публікації, ми спробували віднайти одностумців. Виявилось, що ми не одинокі в наших висновках.

Так, Р. Стефанчук у статті «Проблеми якості законодавчої техніки нового Закону України «Про прокуратуру» пише, що, говорячи про недоліки нового закону, варто ознайомитися ще раз із текстом норм Конституції України, які присвячені організації діяльності органів прокуратури. Так, ст.121 Конституції України (яка є нормою прямої дії згідно зі ст.8 Конституції) прокуратура України становить єдину систему, на яку покладається таке:

- 1) підтримання державного обвинувачення в суді;
- 2) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, визначених законом;
- 3) нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;
- 4) нагляд за додержанням законів під час виконання судових рішень у кримінальних справах, а також застосування інших заходів примусового характеру, пов'язаних із обмеженням особистої свободи громадян;
- 5) нагляд за додержанням прав і свобод людини та громадянина, додержанням законів із цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими та службовими особами.

При тому п.5 ст.121 доповнено Законом України від 21.02.2014 р., водночас цей пункт у ст. 2 (функції прокуратури) Закону України «Про прокуратуру» 2014 р. відсутній.

У державі планомірно проводиться політика «вихолощення» з положень Закону України «Про прокуратуру» функції «нагляду за додержанням прав і свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами» (загального нагляду) [6, с. 39].

М. Стефанчук пише, що з питань розробки концепції трансформування загальнонаглядової діяльності прокуратури в представницьку функцію, реалізація якої мала забезпечити надійний захист інтересів громадян і держави, активно почали дискутувати після прийняття Конституції 1996 р., ст.121 якої не передбачала збереження функції загального нагляду, проте п.9 перехідних положень якої передбачав збереження цих функцій [7, с. 111].

Законодавець же, керуючись п.195 Висновку CDL-AD (2013)025) рекомендацій Венеціанської комісії та Генерального директорату з прав людини й верховенства права, попри наявні приписи Конституції, керуючись політичною необхідністю та необхідністю узгодження норм національного законодавства відповідно до Європейських стандартів, зменшує підстави представництва прокурором інтересів громадян у суді. Пропозицією експертів було зведення повноважень прокурора з представництва інтересів держави в суді до ситуацій, у яких жоден інший державний орган не має можливості забезпечити представництво.

Цікаве й цілком логічне питання, яке ми ставимо: де містяться ці стандарти? У якому нормативному акті ЄС вони прописані?

Нам такі віднайти не вдалося. Р. Стефанчук теж зазначає, що нині говорити про усталені європейські стандарти в указаній сфері неможливо у зв'язку з їх відсутністю. У кожній країні-члена ЄС власне бачення на систему прокуратури [6, с. 40].

Повністю погоджуємося з М. Стефанчук, що дискусійним є положення Закону щодо підтвердження судом підстав для представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді. Згідно з ч.4 ст.23 Закону України «Про прокуратуру», наявність підстав для представництва має бути обґрунтована прокурором у суді.

У разі підтвердження судом наявності підстав для представництва прокурор користується процесуальними правами сторони процесу [7, с. 115].

При тому прокурор має надати письмову згоду законного представника або органу, якому законом надано право захищати права, свободи та інтереси відповідної особи, на здійснення ним представництва на основі встановлених Законом підстав для цього, серед яких – нездійснення або здійснення неналежним чином зазначеними представниками або органами її захисту. І така вимога – знову дань Висновку Венеціанської комісії, яка вказала, що «правоздатність прокурорів діяти від імені неповнолітніх та інших осіб, які є недієздатними, не дозволяє їм в односторонньому порядку скасувати правоздатність батьків, законних представників або інших, хто вже був уповноважений діяти від їх імені, і якщо це не так – то слід внести зміни, щоби створити такий захист... Роль прокурора у представленні особи повинна бути субсидіарною (допоміжною), і як сама особа, так і будь-яка людина, яка має право представляти дану особу, повинна мати можливість оскаржити це представлення в суді» (п.82 Висновку CDL-AD (2013)025) [7, с. 116].

На наше глибоке переконання, такі висновки не відповідають самій сутності діяльності прокурора із захисту прав особи, яка самостійно не може здійснювати такий захист. Положення щодо згоди законного представника на участь у справі прокурора у випадку, коли сам законний представник і здійснює порушення прав свого підопічного, є взагалі повним абсурдом. Хто, як і в який спосіб тоді має захистити чи звернутися до суду з позовом чи заявою про захист прав чи законних інтересів особи, яка не може здійснювати захист самостійно (неповнолітня, недієздатна тощо)?

Який тоді взагалі сенс інституту представництва прокурора в суді як органу, якому законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб?

Як ми вже зазначали, не додають урегульованості відносинам у сфері захисту прав людини окремі законодавчі суперечності.

ЦПК України (ст.45) визначає правовий статус окремої категорії осіб у цивільному процесі, в тому числі органів прокуратури, називаючи їх «органами та особами, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб».

Частина 3 зазначеної статті визначає, що прокурор, який звертається до суду з метою представництва інтересів громадянина або держави в суді (незалежно від форми, в якій здійснюється представництво), повинен обґрунтувати наявність підстав для здійснення такого представництва, передбачених ч.ч.2 або 3 ст.25 Закону України «Про прокуратуру». Для представництва інтересів громадянина в суді прокурор також повинен надати документи, що підтверджують недосягнення повноліття, недієздатність або обмежену дієздатність відповідного громадянина, а також письмову згоду законного представника або органу, якому законом надано право захищати права, свободи та інтереси відповідної особи, на здійснення ним представництва. Невиконання прокурором вимог щодо надання суду обґрунтування наявності підстав для здійснення представництва інтересів громадянина або держави в суді має наслідком застосування положень, передбачених ст.121 ЦПК України, зокрема повернення заяви.

Цікаво, що ст.25 Закону України «Про прокуратуру» присвячена нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.

Тлумачення відповідних норм дає змогу зробити висновок про звуження повноважень прокурора до захисту цивільних прав лише окремої категорії осіб (які не досягли повноліття, недієздатного або обмежено дієздатного громадянина чи особи), при тому лише громадян України! (при буквальному тлумаченні відповідної норми).

Аналіз чинного законодавства дає іншу відповідь. Так, Сімейний кодекс (далі – СК) України містить низку обставин, за яких участь прокурора є не лише можливою, а й необхідною.

Ст.42 СК України [9] визначає коло осіб, які мають право на звернення до суду з позовом про визнання шлюбу недійсним, серед яких визначено і прокурора, який може звертатися в інтересах обмежено дієздатних, недієздатних осіб; ст.165 СК України – осіб, які мають право звернутися з позовом до суду про позбавлення батьківських прав; ст.170 СК України – встановлюючи порядок відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав, визначає, що це питання вирішує суд, проте у виняткових випадках при безпосередній загрозі для життя або здоров'я дитини орган опіки та піклування або прокурор мають право постановити рішення про негайне відібрання дитини від батьків.

У цьому разі орган опіки та піклування зобов'язаний негайно повідомити прокурора й у семиденний строк після постановлення рішення звернутися до суду з позовом про позбавлення батьків чи одного з них батьківських прав або про відібрання дитини від матері, батька без позбавлення їх батьківських прав.

Із таким позовом до суду має право звернутися прокурор.

Ст.240 СК України визначає коло осіб, які мають право на звернення до суду з позовом про скасування усиновлення або визнання усиновлення недійсним. До кола цих осіб входить і прокурор.

Л. Нецька та І. Пилипенко висловили позицію, що передбачити у відповідних законодавчих актах усі випадки, коли прокурор може представляти в суді інтереси громадянина або держави, неможливо, бо як громадянин, так і держава беруть участь у численних правовідносинах, що регулюються різними нормативними актами. Конституційне положення щодо випадків, визначених законом (п.2 ст.121), варто розглядати як підстави представництва прокурором у суді інтересів громадянина або держави, які мають бути закріплені в ЦПК України [10, с. 61].

Завдання прокуратури в цивільному судочинстві спрямовані на сприяння суду у виконанні вимог закону про всебічний, повний та об'єктивний розгляд справ і постанов судових рішень, що ґрунтуються на законі; захист прав і законних інтересів громадян та інтересів держави; своєчасне вжиття заходів щодо усунення порушень закону, від кого б вони не виходили, керуючись принципами законності, незалежності суддів, рівності фізичних і юридичних осіб перед законом і судом [11, с. 178].

Саме із цих завдань потрібно виходити, визначаючи статус прокурора як учасника цивільного судочинства.

Водночас відкритим залишається питання щодо форм участі прокурора в цивільному процесі.

Як зазначає С. Подоляк, п.1 ст.45 ЦПК України може тлумачитися в кількох аспектах, а саме:

- прокурор має право подавати до суду заяви в інтересах інших осіб або держави та брати участь у цих справах;
- прокурор має право подавати заяви до суду в інтересах інших осіб або держави, а також вступати в уже відкрите провадження у справі, яке він не ініціював, тощо.

Отже, цивільний процесуальний закон не надає можливості однозначного уявлення про форми участі прокурора в цивільному процесі [13, с. 143].

М. Руденко таку діяльність визначає як дві процесуальні форми участі прокурора в цивільному процесі [14, с. 9].

Роксолана Лемик у своїй статті зазначила, що прокурор має право представляти інтереси громадян з власної ініціативи, і при цьому формами такої участі будуть як звернення із заявами (позовними заявами), так і вступ у процес на будь-якій стадії. Однак, як зауважує вона, це не дає підстави вважати представництво прокурора особливим видом процесуального представництва.

Таку позицію авторка обґрунтовує тим, що існує відмінність між представником особи в цивільному процесі (ст.ст.38-44 ЦПК України) та прокурором, який завжди є представником так званої публічної влади, хоча й бере участь у процесі з метою захисту прав та інтересів особи. На відміну від представника чи адвоката, прокурор має право представляти інтереси громадян з власної ініціативи, і при цьому формами такої участі будуть як звернення із заявами (позовними заявами), так і вступ у процес на будь-якій стадії [15, с. 50].

Тримаємося позиції, висловленої Т. Дунас і М. Руденко, що представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді є окремим видом представництва, яке має низку специфічних ознак, а відтак суттєво відрізняється від договірного або законного.

Представництво прокурора в цивільному процесі має бути самостійним інститутом цивільного процесуального права, незалежним від обмежень процесуального характеру (щодо доказування підстав для можливості такого представництва) чи згоди законної особи, на захист прав якої й учиняє процесуальне представництво прокурор.

Видається, що окреслене в дослідженні коло питань перебуває на стадії дослідження та пошуку оптимальних шляхів їх вирішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. (втратив чинність) // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 53. – Ст. 793.
2. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2-3. – Ст. 12.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.07.1963 р. (втратив чинність) // Відомості Верховної Ради України. – 1963. – № 30. – Ст. 464.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
6. Стефанчук Р. Проблеми якості законодавчої техніки нового Закону України «Про прокуратуру» / Р. Стефанчук // Право України. – 2015. – № 6. – С. 38-43.
7. Стефанчук М. Законодавчі новели реалізації прокуратурою України функції представництва інтересів громадянина або держави в суді у світлі нового Закону України «Про прокуратуру» / М. Стефанчук // Право України. – 2015. – № 6. – С. 109-118.
8. Нецька Л. Правовий статус прокурора в цивільному процесі / Л. Нецька, І. Пилипенко // Вісник національної академії прокуратури України. – 2012. – №1. – С. 74-79.
9. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
10. Дунас Т. Шляхи вдосконалення цивільного процесуального законодавства щодо представництва прокурором інтересів громадянина або держави в суді / Т. Дунас // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2008. – № 4. – С. 60-65.
11. Оксенчук І. Завдання прокуратури у цивільному судочинстві: історія та перспективи розвитку / І. Оксенчук // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 9. – С. 175-179.
12. Дунас Т. Правовий статус прокурора у цивільному судочинстві: деякі проблеми / Т. Дунас, М. Руденко // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 5. – С. 23-29.

13. Подоляк С.А. Участь прокурора в цивільних справах / С.А. Подоляк // Наукові праці МАУП. – 2012. – Вип. 4 (35). – С. 142-147.
14. Руденко М.М. Організаційно-правові аспекти представництва прокураторою інтересів громадянина або держави в адміністративному суді: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура» / М.М. Руденко ; Нац. акад. прокуратури України. – К., 2009. – 18 с.
15. Лемик Р. Форми участі прокурора в цивільних процесуальних відносинах / Р. Лемик // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2014. – №3. – С. 49-57.

REFERENCES

1. “On Prosecution” : Law of Ukraine on November 5, 1991 (repealed), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1991, no. 53, art. 793.
2. “On Prosecution” : Law of Ukraine on October 14, 2014 (repealed), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2015, no. 2-3, art. 12.
3. “Constitution of Ukraine on June 28, 1996”, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1996, no. 30, art. 141.
4. “Civil Procedural Code of Ukraine on July 18, 1963” (repealed), *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1963, no. 30, art. 464.
5. “Civil Procedural Code of Ukraine on March 18, 2004”, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2004, no. 40-41, 42, art. 492.
6. Stefanchuk, R. (2015), “Quality problems of legislative technique of the new Law of Ukraine «On Prosecution””, *Pravo Ukrainy*, vol. 6, pp. 38–43.
7. Stefanchuk, M. (2015), “Legislative stories implementation Prosecutor of Ukraine function representing the interests of citizens or state court in the light of the new Law of Ukraine «On Prosecution»”, *Pravo Ukrainy*, vol. 6, pp. 109-118.
8. Netska, L. and Pilipenko, I. (2012), “Legal status of the prosecutor in civil process”, *Visnyk natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*, vol. 1, pp. 74-79.
9. “Family Code of Ukraine on January 10, 2002”, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2002, no. 21-22, art. 135.
10. Dunas, T. (2008), “Ways to improve civil procedural law on prosecutor representation of interests of citizens or state court”, *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*, vol. 4, pp. 60-65.
11. Oksenchuk, I. (2008), “The task of prosecutors in civil proceedings: History and Prospects of Development”, *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 9, pp. 175-179.
12. Dunas, T. and Rudenko, M. (2013), “The legal status of the prosecutor in civil proceedings: some problems”, *Visnyk Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*, vol. 5, pp. 23-29.
13. Podolak, S.A. (2012), “Participation of the prosecutor in civil matters”, *Naukovi pratsi MAUP*, vol. 4(35), pp. 142-147.
14. Rudenko, M.M. (2009), “Organizational aspects of procurator’s representation of interests of citizens or the state administrative court”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.10, National Academy of Prosecution of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
15. Lemyk, R. (2014), “Forms the prosecutor in the civil procedural relations”, *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy*, vol.3, pp. 49-57.